ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

Instructional Leadership in the 21st Century of School Administrators for Quality Improvement in the 10th (Phu Lon-Pha Luang) Educational Network Under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

ทิพรัตน์ ศรีนิล[1], เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม[2] และวลีรัตน์ ฉิมน้อย[3]
Tipparat Srinil[1], Charoenwit Somphongtam[2] andWaleerat Chimnoi[3]
[1-3]มหาวิทยาลัยราชธานี
[1-3]Ratchathani University
[1]Email: m6551013@rtu.ac.th.

Received : July 21, 2024; **Revised :** September 18, 2024; **Accepted :** September 26, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 2) เพื่อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 151 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สำคัญ 3 อันดับแรก มีดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และการแก้ไขปัญหา เป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำ เรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู 2) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน และ 3) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนา

คุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อมีข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21; การพัฒนาคุณภาพการศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา; กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the instructional leadership in the 21st century of school administrators for quality improvement, and 2) to study the suggestions for developing of the instructional leadership in the 21st century of school administrators for quality improvement. This research studied the entire population of 151 administrators, teachers, and educational personnel, of which 143 responded to the questionnaire, accounting for 94.70 percent. The research tool included a five-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows: 1. The instructional leadership in the 21st century of school administrators is to develop the quality of education overall, and each aspect is at a high level. 2. The suggestions for the development of instructional leadership in the 21st century for school administrators to develop the quality of education all as follows: The first was to develop teachers to be leaders in developing educational quality; administrators should encourage teachers to use creativity in working and solving problems and be the developer innovation, be eager, dare to think, dare to do, lifelong learning and faith in the teaching. The second was academic goals for clearly developing educational quality. Administrators should define academic goals clearly so that teachers can implement them in the same direction. The third was creating and maintaining good attitudes among students, teams, and parents in developing educational quality. Moreover, they should have heard of teachers, personnel, students, and parents when they suggested the school and students.

Keywords: Instructional leadership in the 21st century; Developing educational quality; School Administrators; The 10th Educational Network

บทนำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) เป็นภาวะที่ผู้นำโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาอาศัยความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับการสอน และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา ผู้นำนี้ เรียกว่า “ผู้นำทางวิชาการ” โดยผู้นำทางวิชาการต้องมีความสามารถในการสื่อสาร และแสดงให้นักเรียน ครู และผู้ปกครอง เห็นว่าอะไรสำคัญ และมีคุณค่าในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็น

สัญลักษณ์ที่เป็นแรงขับเคลื่อน และผู้นำทางวิชาการต้องมีทักษะในการสอนจริง ในวัฒนธรรม ได้นิยามเฉพาะว่า ทั้งหมดของสถานศึกษาคืออะไร มิติทางการศึกษาทางสัญลักษณ์และทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญต่อภาวะผู้นำในสถานศึกษา (McEwan, 1998) ซึ่ง McEwan (1998) ได้เสนอแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผลว่า ประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน 2) การจัดการทีมงาน 3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 5) การตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงาน 6) การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ และ 7) การสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครอง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในสถานศึกษา และการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานประเด็นที่สำคัญในการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา และการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ซึ่งหากผู้บริหารกำหนดภารกิจของสถานศึกษาผิดพลาด ไม่สอดคล้องกับสถานศึกษา หรือไม่ชัดเจน จะส่งผลให้การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ (โกวิท บุญด้วง และคณะ, 2564) ส่วน ธนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์ และคณะ (2565) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจและขาดความเอาใจใส่ ไม่มีการถ่ายทอดให้บุคลากรในสถานศึกษาของตนให้รับทราบถึงเป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การช่วยเหลือ ระบบดูแลนักเรียน ปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การร่วมมือบริหารจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย กระบวนการจัดการเรียนรู้ยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ขาดสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย ขาดงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาการของคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีแนวคิดว่าต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการและมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาต้องมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำแผนไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลัง ทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนา บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นฐานในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) ส่วนใหญ่มีจุดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในลักษณะเดียวกัน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (O-

Net) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ปัญหานักเรียนไม่มีความพร้อมด้านการเรียน บางรายไม่สามารถอ่านออก-เขียนได้ ทำให้เด็กมีปมด้อยและไม่อยากศึกษาต่อโรงเรียนไม่กรอกข้อมูลในระบบรายงานผลการรับนักเรียน การรับสมัคร และวันที่รายงาน/มอบตัว ไม่เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงาน ทำให้ยากต่อการควบคุมและตรวจสอบ 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า ครู และบุคลากร ยังไม่เข้าใจหลักการ บูรณาการประเด็นพิจารณาคุณภาพตามมาตรฐานระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษากับตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและไม่ตระหนักในการนำระบบการตรวจสอบคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพมาบูรณาการในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา ครูผู้สอนขาดแคลนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่สามารถใช้งานได้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โรงเรียนยังขาดแคลนงบประมาณในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัย ผู้รับผิดชอบด้าน ITA ของสถานศึกษา และบุคลากรด้าน ICT ยังไม่มีความชำนาญและยังขาดความเข้าใจในการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอิงหนังสือทำให้ผู้เรียนยังไม่เกิดทักษะและองค์ความรู้ที่ยั่งยืน ครูบางส่วนยังยึดติดกับการสอนแบบเดิม ๆ เนื้อหาสาระใบความรู้ไม่มีหลากหลาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2566) จากสภาพปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลต่อการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ และประชาชน หรือส่งผลเสียต่อการประกันคุณภาพการศึกษา นั่นเอง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 คาดหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้เป็นสารสนเทศ สำหรับกำหนดนโยบาย และแนวทางภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

Hallinger and Murphy (1985) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการด้านการสอนโดยศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และทบทวนวรรณกรรมของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล จากการ

วิเคราะห์จากงานวิจัยเชิงประจักษ์ และทฤษฎี และได้สร้างกรอบการบริหารจัดการทางด้านวิชาการใน 3 ด้าน และ 11 องค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดภารกิจ ของโรงเรียน (Defines the mission) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน (Manage instructional program) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การนิเทศและการประเมินผลการสอน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและ 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียน (Promote school climate) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การควบคุมเวลาในการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดการให้มีสิ่งจูงใจแก่ครู การพัฒนาเสริมสร้างมาตรฐาน ทางวิชาการ และการจัดให้มีสิ่งเสริมการเรียนรู้ ส่วน McEwan (1998) ได้อธิบายไว้ว่า การฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษาเพื่อจะได้เป็นผู้นำทางวิชาการ ต้องเรียนรู้ภารกิจเพิ่มขึ้น ทักษะที่จำเป็นที่สุดในการเป็นภาวะผู้นำโรงเรียน (School leadership) ให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การประเมินการทำงานของคณะทำงาน การตั้งความคาดหวังที่สูงสำหรับนักเรียนและคณะทำงาน มีแบบมาตรฐานทางวิชาชีพ สร้างและการธำรงรักษาไว้ซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ธำรงรักษาซึ่งสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การปรากฏตัวให้เห็นอยู่เสมอ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบ ปลอดภัย การพัฒนาแผนปรับปรุงโรงเรียนการจัดทำระบบการสื่อสารภายใน การสัมภาษณ์ผู้สมัครเป็นครู การทำตามคำสั่งแผนงานการศึกษา ผู้ที่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีฐานความรู้ เต็มใจที่จะทำงานเต็มใจในการอุทิศเวลา ยินดีที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สามารถก้าวเดินไปข้างหน้าได้แม้ในสถานการณ์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และสามารถมอบอำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลของ McEwan นั้น มีอยู่ 7 ด้าน ดังนี้ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน 2) การจัดการทีมงาน 3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 5) การตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงาน 6) การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ และ 7) การสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีฐานความรู้ เต็มใจที่จะทำงานเต็มใจในการอุทิศเวลา ยินดีที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สามารถก้าวเดินไปข้างหน้าได้แม้ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และสามารถมอบอำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ควรประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน 2) การจัดการทีมงาน 3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 5) การตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงาน 6) การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ และ 7) การสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครอง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษา จะมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ทำให้เกิดโอกาส ที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ

เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา จึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานยังเป็นการกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจนให้กับครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการร่วมมือ รวมพลัง เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability) ซึ่งรายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

1. คุณภาพของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม ซึ่งคุณภาพของผู้เรียน มีดังนี้ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการบริหารและการจัดการ ดังนี้ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

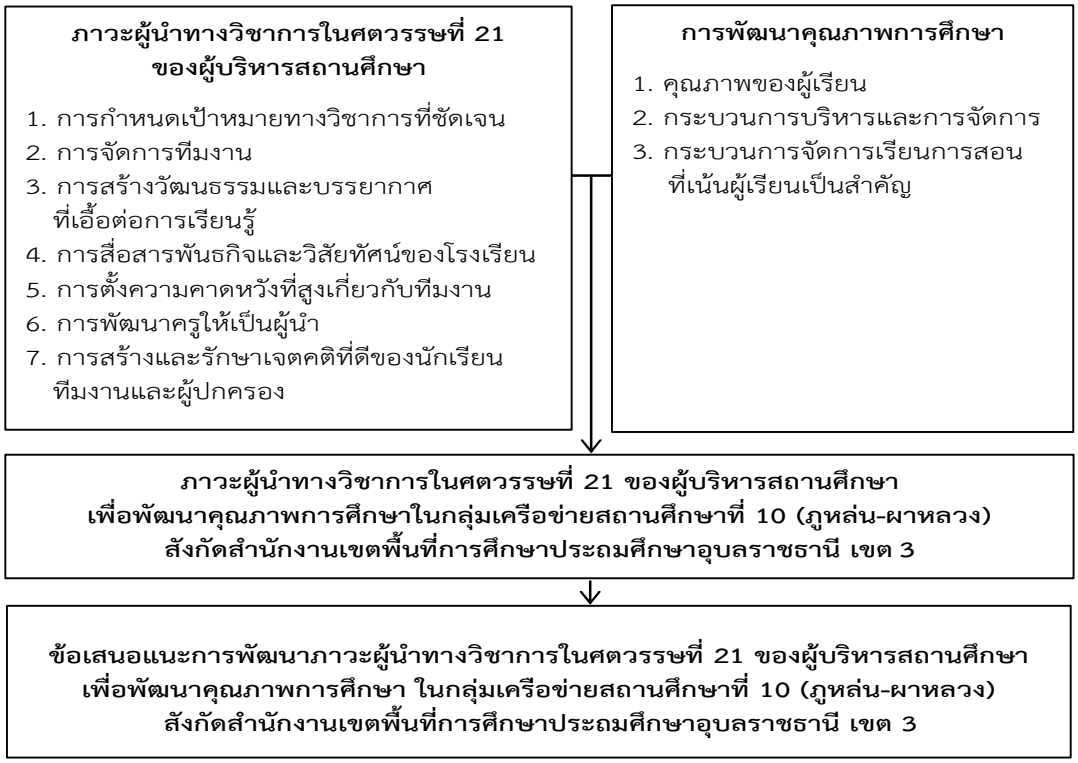
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัด การเรียนรู้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเกิดคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการและประชาชน หรือการประกันคุณภาพการศึกษานั่นเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยใช้กรอบแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของ McEwan (1998) และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้กรอบแนวคิดตามแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ซึ่งได้บูรณาการตัวแปรระหว่างแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการ และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน 2) ด้านการจัดการทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 4) ด้านการสื่อสาร วิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 5) ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

. **1. ประชากร**

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีจำนวน 13 โรงเรียน รวมมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 151 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2566)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็นเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าว ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า แบบสอบถาม ตอนที่ 1 มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ตอนที่ มีค่า IOC เท่ากับ .67-1.00 และตอนที่ 3 มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยใช้สูตรของ Pearson และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach พบว่า แบบสอบถาม จำนวน 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) ระหว่าง .49 - .85 และมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้ 1) ดำเนินการนำส่งหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมแนบลิงก์ของแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ซึ่งสามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ https://docs.google.com/forms/d/1WPifF6qAhEe3xh4Zhe1SWQ3sxeww3erHznairRH-7f8/edit จำนวน 6 โรงเรียน และ 2) ดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลด้วยตนเองและรับกลับคืนด้วยตนเอง จำนวน 7 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 151 คน และได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา รวมทั้งสิ้น จำนวน 143 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็น 94.70% ทำการบันทึกคะแนน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51–5.00	ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก
2.51–3.50	ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1.00–1.50	ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency)

5. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 **โดยรวมและรายด้าน**

ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน	4.47	.44	มาก
2. ด้านการจัดการทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.41	.45	มาก
3. ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้	4.39	.42	มาก
4. ด้านการสื่อสาร วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.33	.44	มาก
5. ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.54	.43	มากที่สุด
6. ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.27	.44	มาก
7. ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.52	.40	มากที่สุด
รวม	**4.42**	**.33**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก (**μ** = 4.42, **σ** = .33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (**μ** = 4.54, **σ** = .43) และ 2) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (**μ** = 4.52, **σ** = .40) อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน (**μ** = 4.47, **σ** = .44) 2) ด้านการจัดการทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (**μ** = ,4.41, **σ** = .45) 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ (**μ** = 4.39, **σ** = .42) 4) ด้านการสื่อสาร วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (**μ** = 4.33, **σ** = .44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 5) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (**μ** = 4.27, **σ** = .44)

2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สำคัญ 3 อันดับแรก มีดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และการแก้ไขปัญหาเป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำ เรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู 2) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน และ 3) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของ

นักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อมีข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายในประเด็นดังต่อไปนี้

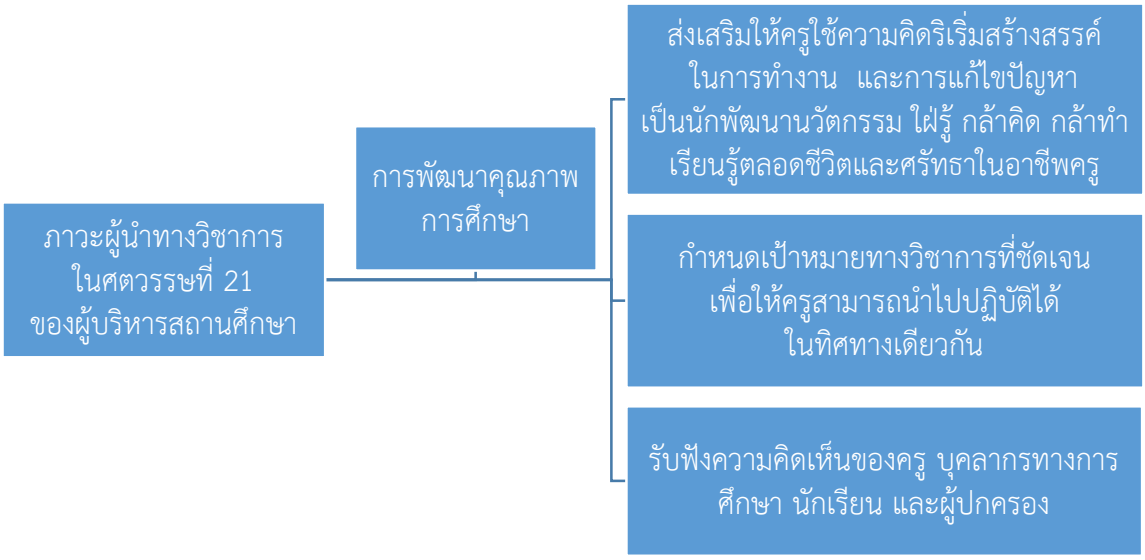
1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แสดงออกให้ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ ใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายเพื่อชักจูงให้บุคลากรให้ร่วมมือปฏิบัติงาน มีการบูรณาการใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติในการดำเนินกิจกรรมทางด้านงานวิชาการ ปรับปรุง ส่งเสริม พัฒนางานวิชาการมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ กำหนดภารกิจขององค์กร และยังส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งในปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี ที่ทุกคนโลกสามารถติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ ๆ สามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นบุคลากรในองค์การว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย สอดคล้องกับ เข็มนิษฐา พิมพ์ชื่น และ กัลยมน อินทุสุต (2565) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ ต้องมีการปรับเปลี่ยนความคิด พร้อมเปิดรับและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและเข้าใจบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการในการนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ โดยมุ่งเน้นงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัษฎาวุธ บุญเกิด (2565) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สำคัญ 3 อันดับแรก มีดังนี้ **1) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา** ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และการแก้ไขปัญหาเป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำ เรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำประเด็นดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ดำรง มูลป้อม และคณะ (2558) ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในห้องเรียน ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นผู้นำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการปฏิรูปวิชาชีพครูให้เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และเนื่องจากครูเป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา **2) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน** ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ รวิภา ศรีวัตร และคณะ (2564) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรตระหนัก และควรพัฒนาในส่วนของการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และ **3) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา** ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อมีข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำประเด็นดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียนทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ บุญพา พรหมณะ (2559) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาราควรสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียนเพื่อสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา และศึกษาปัญหาความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา โดยให้การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน โดยมีคำสั่งที่ชัดเจน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านวิชาการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นหรือช่วงชั้นตามสภาพและบริบท และประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้น แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทขององค์การตนเอง และพัฒนาตนเองให้ให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 และสามารถบริหารองค์การให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงขึ้น ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และการแก้ไขปัญหา เป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำเรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู 2) กำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำไป

ปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน และ 3) รับฟังความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อมีข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียน

สรุป

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 2) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน 2) ด้านการจัดการทีมงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 4) ด้านการสื่อสาร วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 5) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สำคัญ 3 อันดับแรก มีดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และการแก้ไขปัญหาเป็นนักพัฒนานวัตกรรม ใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำ เรียนรู้ตลอดชีวิตและศรัทธาในอาชีพครู 2) ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ในทิศทางเดียวกัน และ 3) ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง เมื่อมีข้อเสนอแนะในการพัฒนานักเรียนและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษามีประเด็นที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งปรับปรุงและพัฒนา ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารควรนำผลการประเมินความก้าวหน้าไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการพัฒนาครูให้เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดประชุมครูอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือ การตัดสินใจ การเสนอแนะ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียน และการนำเสนอผลงาน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการสร้างและรักษาเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดให้มีกิจกรรมโดยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง

บ้าน โรงเรียน และชุมชน ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกตัวแปร และนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ลุ่มลึก และนำปัจจัยที่พบไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

โกวิท บุญด้วง, กฤษณะ ดาราเรือง และสมศักดิ์ สุภิรักษ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(3), 125-136.

เข็มนิษฐา พิมพ์ชื่น และกัลยมน อินทุสุต. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 11(1), 91-101.

ดำรง มูลป้อม, ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และวิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตตรวจราชการที่ 11 สังกัดสำนักงาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 38(1), 167-174.

ธนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์, นิพนธ์ วรรณเวช และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 36-48.

บุญพา พรหมณะ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

รวิภา ศรีวัตร, สุชาติ บางวิเศษ และสุขุม พรมเมืองคุณ. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 7(2), 39-51.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2566). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.* อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับประถมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อัษฎาวุธ บุญเกิด, ทรงเดช สอนใจ และวสันต์ชัย กากแก้ว. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(3), 755-766.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behaviors of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217-247.

McEwan, E. K. (1998). *Seven step to effective instructional leadership*. Thousands Oaks, CA: Corwin Press.